

Stöd till SMF för hantering av Immateriella tillgångar och rättigheter – ett initiativ från EU-kommissionen

Immaterialrätt är mänsklighetens smartaste rättsverktyg för att driva utveckling.

Redan USAs grundare insåg detta när man skrev in 'copyright' redan i Amerikas konstitution 1787.

Genom att ge idébärare, kreativa skapare och innovatörer en tidsbegränsad ensamrätt till det ekonomiska resultatet av det de har skapat, motiveras därmed författare, spelmakare, kompositörer, filmproducenter och uppfinnare att löpande bidra till samhällets utveckling.

Dagens hearing har jag uppfattat handlar om att säkra och stärka immateriella värden hos främst KKN – konstnärliga & kreativa näringar. Jag har försökt, men inte lyckats, att få Näringsdepartementets förklaring på vilka prioriterade näringar man syftar på som 'kunskapsintensiva', dvs om det är företag, just med stark bas i upphovsrätt och immaterialrätt dvs KKN?

Jag väljer för resonemanget att tro det, också eftersom kommissionen i underlaget skriver "**Innovative and Creative SME's**".

Rapporten "Innehållsinnovation och internationell tillväxt i kreativa näringar"/Kreativ Sektor förutspår att KKN är framtidens basindustri. Sveriges musikunder, vår Dataspelsbransch, vår Film&TV-produktion, Svenskt Mode samt Reklam ligger allihop internationellt i topp.

Gemensamt för dessa branscher är just det starka beroendet av fungerande immaterial- och upphovsrätt – skydd för text/musik, design, formgivning mm.

Utmärkande för de här branscherna är också att kreatörerna i väldigt många fall också är sina egna 'enablers' – entreprenörer.

Typen av intellektuella/konstnärliga produkter gör det extra viktigt att stärka rättighetsförvaltningen för de här företagen, att t.ex. införa högre straffsatser på immaterialrättsintrång, att arbeta fram intrångsförsäkringar mm. Allt för att bevara konkurrenskraften hos dessa kunskapsintensiva näringar.

Få andra industriella branscher marknadsför Sverige bättre.

Men, de här näringarnas sammanlagda omsättning utgör trots allt bara 4% av Sveriges BNP.

Därför vill jag här komplettera med att prata om de riktigt stora värdena, nämligen de resterande 96 procenten BNP – uppfinningarna och innovationerna.

Det är – trots IKT-samhället – fortfarande de analoga industrierna - utanför nöjesbranschen - som genererar Sveriges huvudsakliga omsättning och sysselsättning.

Det är alltså där som ett stöd att modernisera och produktutveckla kommer att ge störst utväxling i både tillväxt och sysselsättning.

Och det är här jag kommer till saken.

Industriernas och företagens immaterialrättstillgångar är ju – utöver varumärkenas good-will-värde – till största delen ensamrätten till deras produkter och tjänster, dvs innovationerna.

Svenska innovatörers och uppfinnares skydd mot intrång och stöld är idag praktiskt taget obefintligt.

Låt mig bara ge några få färskare exempel från min omedelbara umgängeskrets

- **Anders Swedin**, pekskärmsmekanik som olagligt tillämpades av Sony/SonyEricsson i c:a 70 patent utan ersättning. Företaget Apple nyttjar tekniken i 50 licensierade patent.
- **Conny Gustavsson** – Husqvarna stjal fiberteknik värderad till € 30 miljarder i Tyskland
- **Lars Wern** – Scania söker i hemlighet patent på Werns sensorteknik för tunga fordon i Europa, Asien Amerika. Wern tar strid och Scania förlorar.
- **Håkan Lans** – SAAB säljer under 13 år Håkans navigationssystem, från ett för Håkan okänt dotterbolag, utan att betala för den. Upptäcks 2016 och förlorar i rätten.
- **Lars Liljeryd** – audio-lösning som revolutioniserat dagens musikdistribution, finns i 6 miljarder enheter. 2 av världens största IT företag har gjort intrång.
- **Anders Widgren** – Upponor stort skandinaviskt VVS-företag, stjal Anders' patent och manövrerar ut Anders ur företaget. Process pågår.
- **Börje Ramsbro** – tvingades ut ur sitt innovativa företag värderat till flera 100 mkr, efter att en aggressiv part genom bedrägeri satt ned immaterialvärdet till noll.
- **Johan Ullman** - lockas skriva på ett avtal med Gylling och tvingas in i skiljedomstol utan legala resurser och hamnar i praktiken i personligt obestånd.
- **Stefan Hultberg** – Uppfinnaren bakom Bank-ID, vars teknik olicensierat nyttjas av affärsbankerna
- **Ingvar Kamprad** – upprepade internationella plagiat på såväl fysiska butiker, logotype som affärsidé, till avsevärda immaterialrättsförluster

Om de här innovatörerna – alltså, uppfinnarna i vars huvud idén först kom upp – hade kunnat ägna sig åt att utveckla geniala värdefulla industriella lösningar, system och produkter, istället för att fastna i rättsliga processer och problem, hade den nedåtgående trenden för både Svensk och Europeisk innovation troligen inte påkallat dagens insatser.

Immaterialrätt är samhällets smarta morot för att säkra utveckling. Men vi måste framförallt säkra immaterialrätten för uppfinnaren. Annars minskar ju i praktiken immaterialtillgångarna i exploateringsledet, hos företagen.

Om vi inte prioriterar att åtgärda de stora rättsliga bristerna för uppfinnarna och innovatörerna, då löper vi risk att nöjesindustrin – med endast 4% av BNP – faktiskt blir Sveriges enda framtida basindustri.

***

Skulle Sverige däremot stärka moroten för industriell innovation, dvs säkra – och inte bara företagens – utan framförallt uppfinnarnas/innovatörernas rättigheter och skydd avsevärt, skulle Sverige ha ett ointagligt försprång just därför att de allra flesta länderna faktiskt inte ännu har identifierat innovationers huvudsakliga ursprung. Det är från uppfinnarna och innovatörerna som de nya systemen, produkterna, metoderna kommer. Som sedan – hos företagen – omsätts till ekonomiska värden till gagn för samhälle, anställda, konsumenter och medborgare.

De jag representerar kan erbjuda Sverige en cirkulär tillväxtmodell, där landets innovatörer, kreativa och idébärare kontinuerligt produktutvecklar för Sveriges samtliga industrier. Modellen är självklart skalbar också för att implementeras i EU.

Rapporten ”Innehållsinnovation och internationell tillväxt i kreativa näringar” talar om de fem områdena Reklam, Film&TV, Musikbransch, Daspelsbransch samt Mode som framtidens basindustri. De nämnda branschernas totala omsättning motsvarar c:a 4% av Sveriges BNP, så att hoppas på reklam- och nöjesindustrin som en kommande basnäring är orealistiskt.

Regeringens uppdrag till PRV och Vinnova fr 20160329 om att tillföra 80 mkr m 20mkr/år för att öka Svenska företags kunskap om immateriella rättigheter och tillgångar, verkar också korsa dagens hearingsämne.

I regeringens satsning från september 2016 – ”Samverkansprogrammet/Kraftsamling för innovation” framstår en del av de 845 mkr – 20 mkr/år – tänkta att användas till verifiering av nya innovativa affärsidéer hos SMF.

Team Sweden och Testbädd Sverige förefaller också vara två utkastade ’fiskanät’ för att förhoppningsvis fånga in parametrar och stödidéer som kan vända Sveriges försvagning vad gäller innovativt resultat.

KKNs betydelse och proportioner i siffror:

- **Anställda.** Antal anställda inom de kulturella och kreativa näringarna i Sverige uppgår till nära 200 000 heltidstjänster.
- **Företagande.** 148 000 företag är verksamma inom de kulturella och kreativa näringarna och antalet ökade med i genomsnitt 3,3 procent per år mellan 2007 och 2014. Nästan 80 procent av företagen är enmansföretag och 98 procent har 0 – 9 anställda. Endast 0,1 procent av företagen har 200 anställda eller fler.
- **Omsättning.** De kulturella och kreativa näringarna omsatte 458 miljarder kronor år 2014, en ökning med 5 procent sedan föregående år. Sett över en längre tidsperiod, 2007 - 2014 har sektorn vuxit med 14 procent, näringslivet som helhet har vuxit med 12 procent.
- **Bidrag till BNP.** Förädlingsvärdet inom de kulturella och kreativa näringarna uppgick till 164,5 miljarder kronor år 2014, en ökning med drygt 8 procent sedan 2013. Det motsvarar c:a 4 procent av Sveriges BNP.

Varför konsulterar inte regeringen Sveriges uppfinnare och innovatörer gällande:

- Agenda 2030
- Digitaliserad Svensk Industri
- Innovationsstudien för OECD
- Uppdraget åt Vinnova; ”Innovationsledarlyft för beslutsfattare”
- Uppdrag att stödja utvecklingen av cirkulära affärsmodeller och industriell symbios
- Regeringens samverkansprogram för innovation
- Digitalisering för bättre hälsa, vård och omsorg

Kommissionen framhåller i dokumentet, immaterialrättens nyckelroll som förklaring till framgångarna för Start-UPS och innovativa SME's. Immaterialrätten möjliggör för kreativa, innovativa och uppfinnande företag att omsätta sina resultat. Och att detta även skapar incitament för ytterligare investeringar i innovation.

Kommissionen, liksom Sveriges näringsdepartement, har noterat att IPR-baserade företag har högre tillväxt, lönsamhet och utveckling än andra företag.

Slutsatsen såväl hos EU-kommissionen som hos regeringen blir därmed, att om företag i allmänhet blir bättre på immaterialrätt, blir de också mer framgångsrika.

Samtidigt konstaterar kommissionen att de flesta SMEs – endast 9% - har registrerade immaterialrättigheter. Dokumentet önskar främja fler SMEs och Start-Ups att nyttja immaterialrätt.

Man kan förledas tro att de flesta SMEs växer i framgång, om de bara blir bättre på/nyttjar/exploaterar/utvecklar sina immaterialrättigheter.

Den logiken är dessvärre bak-och-fram:

De allra flesta nya företag – 'Start-Ups' – är inte ICT-wonders, Unicorns, Gazeller, spelutvecklare, Moln-mirakel mm. De allra flesta nystartade företag i Europa är icke-mediala tjänste- och eller importföretag, med ytterst traditionella produkter.

Dessa har ingen särskild nytta av immaterialrätt, annat än möjligen för sin logotype.

Företag blir inte framgångsrika bara för att de nyttjar immaterialrätt, lika lite som att personer blir framgångsrika bara för att de kör BMW!

Det är de företag som är verksamma inom främst upphovsrättsliga branscher – musik, film/video, spel, media mm – som idag expanderar allra snabbast genom digitalisering och internet. Det är dessa som benämns unicorns och gazeller och marknadsvärderas till 10-tals miljarder. **De har sina primära intäkter, just genom upphovsrättsliga licenser. Därför är de framgångsrika.**

Men - de utgör under 5% av BNP och en försvinnande andel av ett lands sysselsättning.

Majoriteten av SME's har inte sin business inom ovanstående och kan därför heller inte generera några särskilda upphovsrättsliga värden, hur mycket EU än skulle utbilda dem i IPR.

Kommissionens dokument menar att en informations- och kunskapsbaserad ekonomi med stark innovation, består av företag vars mest värdefulla tillgångar är immateriella och att innovativa och kreativa start-ups behöver medvetandegöras om IPR.

Ett centralt misstag i detta antagande är just att sagda företag, huvudsakligen inom kreativa och konstnärliga näringar, som redan nämnts **utgör endast 4-5 % av ett lands BNP.**

Företagen utanför nöjesindustrin kommer inte automatiskt att bli del av de begränsade marknaderna mode, film&TV, musikindustri, spelbransch etc bara för att man utbildar dem i immaterialrätt.

Däremot har naturligtvis Europas kreatörer; kompositörer/filmare/spelutvecklare/designers/författare mfl stor nytta av förstärkta upphovsrättsskydd.

Men för att Europas satsning på förstärkt immaterialrätt verkligen ska göra nytta, bör man kanske hellre fokusera på industrierna utanför nöjes- och reklamindustrin, dvs de som står för resterande 96% av BNP.

Här finns fortfarande allt att göra!

Här kan Europa avsevärt stärka uppfinnarnas upphovsrätt, skärpa lagstiftning mot immaterialrättsintrång, sänka patentkostnader, utarbeta patentintrångsförsäkringar, inkludera innovatörerna/uppfinnarna i EU's och medlemsländernas innovationsstrategier.